

Стручне
информације

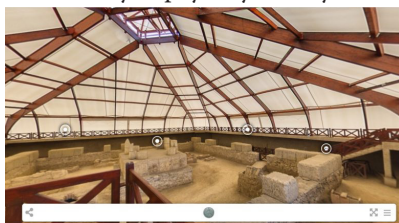
КОРИСНЕ ВЕБ-ЛОКАЦИЈЕ

Виртуелна посета Виминацијуму
<https://viminacium.futuring.rs/sr#domus-2>

Виминацијум (лат. *Viminacium*) представља археолошко налазиште у близини Старог Костолца, које је удаљено 12 километара од Пожаревца. Римски војни логор и град настао је у 1. и трајао до почетка 7. века. Био је један од најзначајнијих легијских логора на Дунаву, а извесно време и главни град римске провинције Горње Мезије, која је обухватала највећи део Србије, северну Македонију и део северозападне Бугарске.

Археолошки парк Виминацијум званично је почео са радом 5. октобра 2006. године. Објекти који су отворени за посетиоце су: Северна главна капија легијског логора; Римске терме; Римски амфитеатар; Маузолеј у којем је највероватније сахрањен римски император Хостилијан; Мамут парк; Научноистраживачки и туристички центар и Занатски центар са пећима за производњу керамике и опеке. Потребно је истаћи да је овај археолошки парк добитник међународне награде „Жива“ за најбољи словенски музеј 2018. године. Посета Виминацијуму уврштена је у бициклическу руту Ат-

лантик – Црно море као пункт Д210. Дата веб-локација нам обезбеђује квалитетну виртуелну посету.

Музеј Војводине
<https://www.muzejvojvodine.org.rs/>

Музеј Војводине је организационо разграната установа, са богатим музејским фондом који броји око 400.000 предмета и библиотечким фондом са више од 50.000 публикација. Редовна музејска публикација *Рад Музеја Војводине*, која излази од 1952. године, носила је назив *Рад војвођанских музеја* до 1994. године.

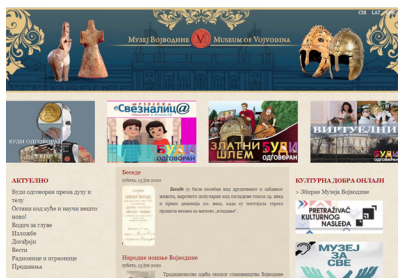
У успостављању разгранате музејске мреже створени су депаданси – Етно-парк „Брвнара“ у Бачком Јарку и Музејски комплекс Кулпин, који се у саставу Музеја налази од 2004. године. Музеј Војводине пред јавност излази са комплексно израђеном сталном поставком која, у континуитету од осам хиљада година, презентује

развитак људског друштва на данашњем тлу Војводине. На простору од 3000 м² представљено је 6000 репрезентативних експоната из археологије, опште историје, историје уметности и етнологије. Стална поставка пружа синтетичку слику миленијумске прошлости овог краја. Изложени предмети сведоче о трајању људских заједница и култура од палеолита и мезолита, од првих људских трагова код Ирига, старих око 40.000 година, преко старчевачке, винчанске и других неолитских култура, вишеслојне Гомолаве, Феудвара и Калакаче, до митских времена старе Грчке и велелепних споменика империјалног Рима, од сеоба народа до смена етничких заједница – словенских, угарских, српских и других народа.

Први део сталне поставке прати обимна монографија *Музеј Војводине*. Други део сталне поставке, који говори о прошлости Војводине од средине 19. до средине 20. века, налази се у згради бившег Историјског музеја.

Музеј Војводине обавља послове матичне делатности за све установе заштите покретних културних добара, музеја и музејских збирки на подручју Војводине, односно надзор над њиховим стручним радом. Музеј Војводине носи-

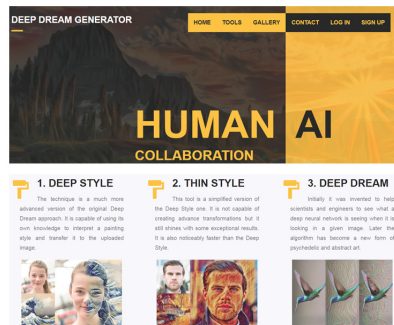
лац је традиција чији почеци су везани за Матицу српску. У *Лешоји-су Матици српске*, далеке 1825. године, родила се идеја о оснивању музејске збирке. Идеја је преточена у стварност 26. октобра 1847. године, када је донета одлука о оснивању Српске народне збирке или Музеума „где ће се чувати све старине и знаменитости“.

Генератор слика – Deep dream
<https://deepdreamgenerator.com/>

Deep Dream је генератор надреалних слика на основу постављених узорака. Аутор ове апликације засноване на софтверу вештачке интелигенције (неуронска мрежа која препознаје шаблоне на сликама) јесте Александар Мордвинчев из компаније „Гугл“.

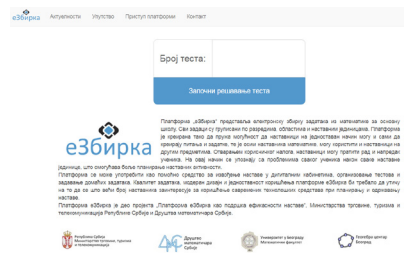
Софтвер је првобитно конципиран за откривање лица и других образаца у сликама, са намером да се слике аутоматски класификују. Међутим, када је неуронска мрежа обучена, може се покренути

инверзни процес који обезбеђује креирање рачунарски генерисане уметности. Deep Dream се може на различите начине применити и у историји уметности.

еЗбирка
<http://ezbirka.matf.bg.ac.rs/>

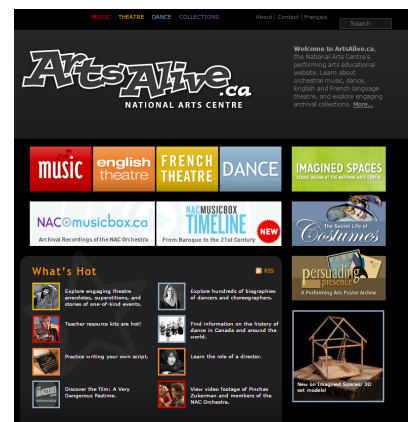
Платформа еЗбирка представља електронску збирку задатака из математике за основну школу. Сви задаци су груписани по разредима, областима и наставним јединицама. Платформа је креирана тако да пружа могућност наставницима да на једноставан начин могу и сами да креирају питања и задатке, те је осим наставника математике могу користити и наставници на другим предметима. Отварајући кориснички налог, наставници могу пратити рад и напредак ученика. Овако се упознају са проблемима сваког ученика након сваке наставне јединице, што омогућава боље планирање наставних активности. Платформа се може употребити као помоћно средство за извођење наставе у дигиталним кабинетима, организовање тестова и задавање домаћих задатака. Квалитет задатака, модеран дизајн и једноставност коришћења платформе еЗбирка би требало да утичу на то да се што већи број наставника заинтересује за коришћење савреме-

них технолошких средстава при планирању и одржавању наставе. Платформа еЗбирка је део пројекта „Платформа еЗбирка као подршка ефикасности наставе“ Министарства трговине, туризма и телекомуникација Републике Србије и Друштва математичара Србије.

Arts alive
<http://artsalive.ca/en/>

Сајт Живе уметности (енг. *Arts alive*) креирао је Национални уметнички центар из Канаде. Основни циљ сајта је да мотивише младе људе да се баве уметношћу или да сазнају нешто више о различитим видовима уметности. Сајт обилује мултимедијалним садржајима и активностима подељеним у неколико категорија као што су музика, енглеско и француско позориште, плес, дизајн, костими итд. Иако је на енглеском језику, бројни садржаји су интернационалног карактера и доказују да уметност не познаје границе. Намењен је различитим узрастима ученика, али и родитељима, студентима и наставницима. Издвајамо неколико занимљивих садржаја: 1) *Чувени комјозиџиори* –

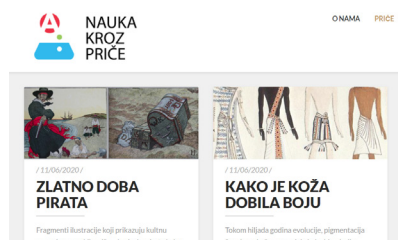

биографије композитора и ресурси за наставнике везани за живот и дела композитора; 2) *Инијерактивна временска оса* – хронолошки приказ композитора и снимци чувених музичких дела; 3) *Виртуелни њлесни студио*, где одаберете врсту плеса, а затим превлачите понуђене елементе и сами осмишљавате кореографију, коју затим сагледавате као целину. За све оне који воле глуму ту су савети у вези са писањем сценарија, организацијом глумачке екипе на позорници и др.

Наука кроз приче <http://naukakrozprice.rs/>

Науку кроз приче основали су Марија Ђурић и Слободан Бубњевић, новинари који се баве науком и ауторски тим који потписује више прозних књига и монографија, а који је покренуо програм научнопопуларних трибина, основао „Време науке“ и „Елементе“.

Основана као приватна медијска иницијатива, Наука кроз приче је добила подршку Института за физику у Београду. Иницијативу је подржао значајан број истраживача из домаће научне заједнице, али и организација из привреде и друштва. У сарадњи са њима, Наука кроз приче учествује у више међународних и домаћих пројеката.

Ко нас посматра док смо на интернету?

Рекламне агенције, корпорације, владине агенције прикупљају, складиште и анализирају велику количину података које откривамо дигиталном окружењу. На основу ових података (наш дигитални траг-отисак ствара наш дигитални профил) они могу донети закључке са којима се можда не бисмо сложили. Одговор на питање како се односимо према дигиталном надзору захтева темељну елаборацију. За почетак било би добро да обезбедимо дигиталну приватност.

Ако желимо да заштитимо своју анонимност и приватност, и да наше активности на мрежи не буду познате другима, потребно је да користимо VPN (*enī. Virtual Private Network*) софтвер, односно виртуелну приватну мрежу, која осигурава да подаци које размењујемо путем интернета буду приватни и анонимни, ослањајући се при томе на методе тунелирања и шифрирања корисничких података.

Како VPN функционише? Када користимо VPN, уместо да се повезујемо директно на сервер интернет странице коју посећујемо (попут Гугла или Фејсбука), повезујемо се на сервер компаније која нам пружа услуге VPN-а, који се даље повезује на сервер тражене странице. Тиме се маскирају наша права IP адреса и локација. Дакле, користећи VPN конекцију, сав ваш интернет саобраћај је заштићен, што заинтересованим странама отежава приступ осетљивим подацима.

На софтверском тржишту постоји велики број бесплатних и комерцијалних VPN софтвера. Можемо рећи да бесплатни VPN софтвери имају ограничене перформансе, брзина којом приступамо интернету је мања него код плаћених VPN сервиса (код којих је брзина приближна оној коју имамо и без VPN-а). Затим, бесплатни VPN сервиси могу – али и не морају – имати ограничену количину података, док плаћени VPN сервиси немају ограничења. Потребно је рећи и да плаћени VPN сервиси немају рекламе, док их већина бесплатних има.

Ако се одлучимо за коришћење бесплатног VPN сервиса, вероватно правимо грешку. Искуства указују да, ако је нешто бесплатно на интернету и ако нисмо купци, често као корисници постајемо производ. Наиме, VPN сервиси најчешће продају наше личне податке рекламним компанијама, што може угрозити нашу приватност и безбедност.

Из тог разлога, ако желимо да заштитимо проток наших података, можемо одабрати неки од комерцијалних VPN сервиса као што су: Nord VPN, CyberGhost VPN, SurfShark VPN, Express VPN.

др Мирослава Рисџић
Учитељски факултет,
Универзитет у Београду